

NYT OM MILJØ & UDVIKLING

April 2009 • Nr. 59

92-gruppen – Forum for Bæredygtig Udvikling er et samarbejde mellem 21 danske miljø- og udviklingsorganisationer.

92-gruppen arbejder for fremme af en bæredygtig udvikling i verden

© Michel GUNTHER / WWF-Canon

Indhold

På vej mod København.....	2	Afrika Kommissionen: ny vin på gamle flasker?.....	8
Nye skurke melder sig på banen i klimaforhandlingerne.....	2	Mens vi venter på ”Grøn Vækst”	8
Klimatilpasning – stadig langt til en aftale	3	Nye toner om bæredygtig udvikling fra Undervisningsministeriet	9
Et skridt mod en retfærdig klimaaf­ta­le	4	Ny investeringsmulighed i u-lande	10
Skibsfart skal levere CO2-reduktioner og finansiering	5	150 klima-NGOer til København den 12-15. maj	11
G20 hjælper ikke de fattigste	5	Arrangementer	12
IMF igen igen	6		
Skattely frem i lyset?	7		

På vej mod København

Af klima- og energiminister Connie Hedegaard (K)

Det netop overståede FN-forhandlingsmøde i Bonn, hvor alle verdens lande var samlet, viser, at vi er på den rigtige vej mod København og en ny klimaafnate, der mindsker udledningen af drivhusgasser. Forhandlingsmødet var første gang, at vi så den nye amerikanske administration i aktion – og sikken en lettelse.

Udenrigsminister Clinton's særlige klimarådgiver Todd Stern slog ved åbningen af mødet fast, en ny aftale skal give svaret på den klimaudfordring, videnskaben har kortlagt, og USA har et stort ansvar. Endelig gjorde han det klart, at USA ser København som det sted, hvor en aftale skal på plads. Kina spiller konstruktivt med i samspil med amerikanerne.

"[...] en ny aftale skal give svaret på den klimaudfordring, videnskaben har kortlagt, og USA har et stort ansvar."

Der blev nået egentlige fremskridt på en række forhandlingsområder. Blandt andet blev der givet grønt lys til, at der kan fremlægges en egentlig forhandlingstekst inden næste møde. Desuden så vi for første gang substansdrøftelser om byggestenene i Bali Action Plan. Forhandlingerne om reduktioner for i- og u-lande var ikke længere præget af tidligere tiders skyttegravskrig, og der

er dermed lagt en god grund for forhandlingerne, som fortsætter i juni.

De seneste fremskrivninger viser, at Danmark på nuværende tidspunkt er godt på vej til at nå vores egne Kyoto-mål. Dermed fejrer Danmark for egen dør i forhold til de kommende forhandlinger.

"Forhandlingsmødet var første gang, at vi så den nye amerikanske administration i aktion – og sikken en lettelse."

Der er selvfølgelig stadig punkter, hvor landene endnu ikke er nået til enighed. Derfor vil processen i det amerikanske Major Economies Forum (MEF) og i processen i G8 også skulle give en række indspark til FN-processen i forhold til f.eks. finansiering og reduktionsmål.

Fra dansk side var det et afgørende resultat af mødet i Bonn, at landene blev enige om at mødes to ekstra gange i 2009 for på den måde at sikre tilstrækkelig tid til, at en aftale kan falde på plads i København. Forhandlingskalendere er således nu endelig aftalt – og næste gang parterne mødes i juni er det således med egentlig forhandlingstekst på bordet.

Nye skurke melder sig på banen i klimaforhandlingerne

Af John Nordbo, leder af klimaprogrammet i WWF Verdensnaturfonden

Efter otte års destruktiv amerikansk klimapolitik, følte det som en befrielse at opleve USA vende stærkt tilbage til forhandlingsbordet på FN's klimaforhandlingsmøde i

Bonn lige før påske. Den nye amerikanske regering virker aktivt optaget af at skruer en international klimaafnate sammen, der reelt kommer til at virke.

USA er altså ved at tage ansvar. Desværre er der andre lande, som forsøger at bruge amerikanernes tilbagevenden til forhandlingerne til at undgå at tage ansvar. Australien, New Zealand og Rusland gjorde sig uheldigt bemærkede på klimamødet i Bonn, men Japan og Canada var i særklasse de værste.

”USA er altså ved at tage ansvar. Desværre er der andre lande, som forsøger at bruge amerikanernes tilbagevenden til forhandlingerne til at undgå at tage ansvar.”

Japan og Canada gav udtryk for, at de ikke længere følte sig forpligtede af Kyoto-protokollen. De mente, at tavlen skulle vaskes ren. Eftersom ingen forventede, at USA skulle leve op til det mål om at reducere udledningerne af drivhusgasser, som Clinton-regeringen accepterede i Kyoto, så var der heller ikke grund til at hænge sig i, om andre lande levede op til deres forpligtelser.

De to lande forventede derfor, at nye mål for de rige lande skulle tage udgangspunkt i den aktuelle situation. Det vil – ikke overraskende – give Japan og Canada en stor fordel, idet de har ladet stå til og ikke reelt

søgt at leve op til målene fra Kyoto-protokollen, som de – i modsætning til USA – begge har ratificeret. Japan og Canada påtog sig i Kyoto at reducere deres udledning af drivhusgasser med 6 %, men de har i stedet øget deres udslip med henholdsvis 5 og 25 % ift. basisåret 1990.

”Japan og Canada gav udtryk for, at de ikke længere følte sig forpligtede af Kyoto-protokollen.”

Herover for stod udviklingslandene og EU fast på, at naturligvis skal de rige landes nye reduktionsmål for tiden efter 2012 bygge videre på de forpligtelser, de havde i Kyoto-protokollens første periode. De nye skurke stod dog fast, så der vil blive forhandlet videre om dette spørgsmål på de kommende møder.

Det var lige før, man kunne sige, at EU udviste lederskab i forhandlingerne. Men det er desværre ikke tilfældet. Som vi ofte har peget på i dette nyhedsbrev, er EU's egne forslag til reduktionsmål reelt for lave, hvis verden skal have en god chance for at holde den globale temperaturstigning under den smertegrænse på 2 grader Celcius, som EU selv har fastsat.

Klimatilpasning – stadig langt til en aftale

Af Poul Erik Lauridsen, Climate Change Advocacy Coordinator, CARE International

Klimatilpasning skal hjælpe de mest sårbare befolkningsgrupper og lande med at tilpasse sig de klimaændringer, som vi allerede er vidner til, og som forventes kraftigt forværret i fremtiden. Selv med ambitiøse og snarlige reduktioner i udledningen af drivhusgasser er behovet for at investere i klimatilpasning presserende og stigende.

For landene i koalitionen af små og lavtliggende øer, AOSIS, er det ramme alvor, fordi de risikerer at forsvinde, hvis vand-

standen i havet stiger. ”Vi forhandler vores overlevelse”, som deres talsmand sagde ved åbningen af klimaforhandlingerne i Bonn her i starten af april. Flere og flere af de fattigste udviklingslande støtter nu AOSIS-landenes krav om, at en ny klimaafteale skal stille efter at holde den globale temperaturstigning så langt som muligt under 1,5° Celsius. Og derfor, skal de rige lande reducere deres udledning af drivhusgasser med mindst 45 % i 2020. Dette krav er væsent-

ligt højere end de mål, som de rige lande taler om.

”De rige lande inkl. EU og USA er fortsat nølende, så en ambitiøs aftale på tilpasning er desværre stadig langt væk.”

Ved klimamødet i Bonn var der fælles fodslag mellem landene i G77, AOSIS og de fattigste udviklingslande.

Disse lande er enige om, at det er dem, der betaler prisen for klimaforandringerne, mens de rige lande bærer et historisk ansvar for klimaforandringerne og derfor bør beta-

le regningen. De står stærkt på kravet om, at der skal nye, additionelle og forudsigelige beløb til at finansiere klimatilpasning på globalt plan.

For [...] koalitionen af små og lavtliggende øer, AOSIS, er det ramme alvor: [...] ”Vi forhandler vores overlevelse.”

De rige lande inkl. EU og USA er fortsat nølende, så en ambitiøs aftale på tilpasning er desværre stadig langt væk. Der skal nu kæmpes for større fremskridt på området ved næste klimamøde i Bonn i juni.

Et skridt mod en retfærdig klimaaf-tale

Af Mattias Söderberg, leder af økumenisk klimasekretariat, Folkekirkens Nødhjælp

Retfærdighed er et vigtigt begreb i klimaforhandlingerne. For EU er det således et af tre principper i forbindelse med en ny finansieringsmekanisme, mens det f.eks. for Mexico betyder, at alle lande skal være med og betale til en fælles fond.

På linje med Mexico, og inspireret af de så kaldte ”Greenhouse Development Rights” (GDR), lancerede Sydafrika et nyt koncept på klimamødet i Bonn i starten af april. Byrdefordelingen for landenes nedbringelse af CO₂-udslip skal ske efter, hvad Sydafrikanerne kalder ”Responsability and Capacity Development index” (RCD). Ved at regne på et lands historiske udslip og dets nuværende kapacitet giver RCD-indekset landets andel af den globale drivhusgasreduktion.

”[...] nedbringelse af CO₂-udslip skal ske efter, hvad Sydafrikanerne kalder ”Responsability and Capacity Development index” (RCD)”

Lige som med GDR trækker man de fattigste mennesker ud af udregningen. De, som

lever under et bestemt økonomisk udviklingsniveau, tæller ikke med. Det gør, at mange af de fattigste lande ikke skal være med til at nedsætte deres drivhusgasudslip. De har således ret til udvikling, selv om det medfører et øget drivhusgasudslip i det pågældende land.

Med RCD-indekset skal de større og rigere ulande dog være med og betale. Dette er noget nyt, og også kontroversielt. Det er dog sydafrikanernes forslag, at dette først skal ske i en senere aftaleperiode, således at de rige lande, som har det største historiske ansvar for klimaproblemet, først kan vise, at de vil overholde deres forpligtelser.

Det er smart af sydafrikanerne at lancere deres koncept lige nu. Diskussionen om byrdefordeling er svær og tolkningen af begrebet ”retfærdighed” endnu sværere. Ved et seminar i Bonn blev den svenske chefforhandler spurgt om betydning af ”retfærdighed”. Det kunne han ikke svare på. Heldigvis kan han nu få et bud fra Sydafrika.

Skibsfart skal levere CO₂-reduktioner og finansiering

Af Søren Dyck-Madsen, Energi- og klimapolitisk medarbejder i Det Økologiske Råd

Ifølge Kyoto-protokollen er international luft- og skibsfart undtaget fra de rige landes forpligtelser til at reducere drivhusgasudslippet. I stedet opfordres der i Kyoto-protokollen til, at de internationale organisationer for luftfart (ICAO) og skibsfart (IMO) sikrer disse reduktioner. Det er bare ikke sket, og i betragtning af klimatruslen, må det ændres.

Danmark har lige sendt et forslag til IMO, den Internationale Maritime Organisation. Forslaget går ud på at etablere en ny konvention under IMO og indebærer, at skibe, som anløber havne i de rige lande, skal betale afgift af brændstoffet.

Afgiften skal bruges til forskning i energieffektivisering af nye skibe, til køb af klimakreditter for at kompensere for skibsfartens udledning og til finansiering af tilpasning til klimaforandringerne i de fattigste lande.

Men der er også nogle problemer, som skal løses i det danske forslag. Forslaget udnytter f.eks. ikke muligheden for, at det gen-

nem en klimaaf tale i København sikres, at IMO faktisk får taget de nødvendige beslutninger.

“[...] IMO skal sikre, at der sker reduktioner i skibsfartens udledninger fra 2013 samtidigt med næste periode af Kyoto-protokollen”

NGO-netværket Climate Action Network har derfor udarbejdet en lang række spørgsmål til det danske forslag og arbejder på en aftaletekst til klimatopmødet i København, der sikrer, at IMO efter så mange år endelig får vedtaget en brugbar aftale.

Centrale krav er blandt andet, at IMO skal sikre, at der sker reduktioner i skibsfartens udledninger fra 2013 samtidigt med næste periode af Kyoto-protokollen - og at IMO sikrer, at afgiften er høj nok til at give et tilstrækkeligt stort milliardbeløb til den klimatilpasning i udviklingslandene, som i udstrakt grad mangler finansiering fra de rige lande.

G20 hjælper ikke de fattigste

Af Morten Emil Hansen, politisk rådgiver, Folkekirkens Nødhjælp

Regeringslederne kaldte selv G20 topmødet i London i starten af april for historisk og begyndelsen til en ny verdensorden. Kina, Brasilien og Indiens officielle indlemmelse i verdens rigeste og mest magtfulde klub er bestemt et markant vendepunkt i den globale magtbalance.

Men verdens fattigste lande står forsat udenfor indflydelse, og selvom G20-topmødet anerkendte, at verdens fattigste rammes hårdest af den finansielle krise, er

det alligevel mindre end fem procent af topmødets finansielle hjælpepakke, som går til de mindst udviklede lande. Samtidig vil en betydelig del af hjælpepakken bestå af lån, som naturligvis skal betales tilbage. De fleste vurderer derfor, at G20-topmødet langtfra har leveret de nødvendige ressourcer for at redde verdens fattigste lande ud af finanskrisen.

I en ny analyse om finanskrisens konsekvenser viser Folkekirkens Nødhjælp, at

konsekvenserne for verdens fattigste er langt mere omfattende og vidtrækkende end først antaget.

”Finanskrisen må efterhånden sammenlignes med en finansiel tsunami, som raser henover lande og kontinenter [...]”

Finanskrisen må efterhånden sammenlignes med en finansiel tsunami, som raser henover lande og kontinenter og fjerner virksomheder, jobs, indtægter og levebrød for millioner af mennesker. Ifølge Verdensbankens seneste analyser betyder finanskrisen i værste fald et tab for verdens fattigste lande på hele 700 milliarder dollars, svarende til omkring seks års international udviklingsbi-stand fra de rige lande.

Konsekvenserne rammer forskelligt på tværs af landegrænser og kontinenter, men det er igen de fattigste og mest sårbare, som rammes hårdest, idet de i forvejen befinder sig under eller i nærheden af fattigdomsgrænsen og derfor er ekstremt udsatte overfor selv de mindste udsving.

”[...] mindre end fem procent af topmødets finansielle hjælpepakke [...] går til de mindst udviklede lande.”

Nogle lande i Afrika har kun valutaeserver svarende til en uges import og er dermed fuldstændig afhængige af hjælp udefra for at kunne importere medicin og andre livsnødvendigheder til deres befolkning. Andre lande er ikke længere i stand til at udbetale lønninger til de offentlige ansatte.

Læs hele analysen på www.noedhjaelp.dk

IMF igen igen

Af Henrik Bang Andersen, Afrika Kontakt

Den mest konkrete beslutning fra G20-topmødet i starten af april var at stille \$750 milliarder til rådighed under den Internationale Valutafond (IMF). Det var samtidig den dårligste beslutning.

IMF-midlerne skal hjælpe de mange lande, hvis økonomier i dag styrtdykker mod afgrunden. Det på trods af, at IMF i årtier har været højborg for den økonomiske model, som nu er brudt sammen.

”[...] IMF's berygtede 'one-size-fits-all' strukturtilpasningsprogrammer har betydet mere fattigdom og ulighed i ulande verden over.”

Udover at Valutafonden har støttet diktaturer, der var venligsindet overfor vestlige virksomheder, har IMF's berygtede 'one-size-fits-all' strukturtilpasningsprogrammer betydet mere fattigdom og ulighed i ulande verden over.

En række asiatiske lande vil formentlig hellere gå bankerot end at søge hjælp hos Valutafonden. Som man vil huske betød IMF's håndtering af Den Asiatiske Krise i 1997-1998, at krisen blev endnu dybere.

På nær få undtagelser er der ikke noget, der tyder på, at IMF har ændret praksis. En undersøgelse fra Third World Network (marts 2009) over de seneste ni IMF lån viser, at Valutafonden fortsat stiller skrappe lånebetingelser om udmarvende spareprogrammer, nul finansielt underskud og høje rentesatser – hvilket er nøjagtig det modsatte af de genopretningspakker, som G20-landene hver især har lanceret hjemme.

”På nær få undtagelser er der ikke noget, der tyder på, at IMF har ændret praksis.”

Senest er Island og en række østeuropæiske lande blevet pålagt IMF's lånebetingelser. De offentlige spareprogrammer rammer først og fremmest lønmodtagere, udgifter til

sociale ydelser og overførselsindkomster. Samtidig kvæler de høje rentesatser virksomheder med stor gæld.

At G20 stiller så mange midler til rådighed under IMF, uden at gøre radikalt op med valutafondens praksis, er uforståeligt.

IMFs kvotasystem betyder desuden, at knap halvdelen af de \$250 milliarder, der udste-

des i 'Special Drawing Rights' går til de syv rigeste økonomier.

G20 forpligtede sig ganske vist til at reformere den udemokratiske stemmefordeling 'en stemme pr. dollar'. Men hvis nogen skal have mere magt, betyder det jo, at andre skal give afkald på magt – er EU og USA virkelig villige til det?

Skattely frem i lyset?

Af Lars Koch, politik- og demokratimedarbejder, IBIS

”Bankhemmelighedens tid er forbi” proklamerer G20-landene i deres kommuniké fra London mødet 2. april. Beslutningerne fra G20-mødet ligner et vigtigt første skridt, men der skal tages yderligere skridt for at bremse skattelyenes rolle som skjul for de milliarder multinationale selskaber unddrager skat for i udviklingslandene.

”[...] der skal tages yderligere skridt for at bremse skattelyenes rolle som skjul for de milliarder multinationale selskaber unddrager skat for i udviklingslandene.”

Diskussionen om skattelys rolle i det internationale finansielle system fyldte meget op mod G20-mødet. Det er i skrivende stund ikke klart, præcis hvordan G20 vil tackle skattelyene. G20-landene har valgt at følge OECD's strategi med at sortliste skattely, der ikke samarbejder. Men hovedfokus er begrænset til at skattelyene kun skal afgive oplysninger om personers og nok også firmaers indestående i banker, hvis et andet land har en begrundet forespørgsel.

Det er altså ikke den mere vidtgående automatiske udveksling af oplysninger, som Tax Justice Network og andre NGOer har efterlyst. Og det gør det vanskeligere for udviklingslandene med relativt svage skattemyndigheder at afkræve skattelyene informationer.

Flere NGO-netværk udtrykker bekymring for, at de tiltag G20 lægger op til primært vil ramme mindre og svage skattely uden for G20-landenes egen kreds. Der var kun fire lande på den første version af sortlisten fra OECD, nemlig Uruguay, Filippinerne, Malaysia og Costa Rica, mens de mere kendte og vigtigere skattely under europæisk flag som City of London, Schweiz, Holland, Luxemburg og mange flere ikke bliver nævnt.

”Flere NGO-netværk udtrykker bekymring for, at de tiltag G20 lægger op til primært vil ramme mindre og svage skattely uden for G20-landenes egen kreds.”

Mest bekymrende er det, at G20 ikke foreslår tiltag rettet mod at stoppe kapitalflugten fra udviklingslandene til skattely. Det ville blandt andet kræve, at de internationale regnskabsregler for multinationale selskaber bliver ændret, så selskaberne skal aflægge regnskab land for land. Dette ville give mulighed for, at se hvor værdierne bliver produceret og beskatte dem i udviklingslandene.

Det vil kræve en tæt opfølgning at sikre, at den relativt skarpe retorik fra G20-mødet bliver omsat i praksis, ikke mindst en praksis der også tilgodeser udviklingslandenes interesser.

Afrika Kommissionen: ny vin på gamle flasker?

Af Kirsten Hjørnholm Sørensen, politikmedarbejder i Mellempolitik Samvirke

Afrika Kommissionen er nu tæt på at komme med sine endelige konklusioner først i maj. MS og andre organisationer har kigget nærmere på de fem initiativområder foreslået af Kommissionen. De handler om at øge afrikanske virksomheders konkurrenceevne på det globale marked, stille kapital til rådighed for små og mellemstore virksomheder, støtte unge iværksættere, støtte lærlinge- og tekniske uddannelser og forskning i landbrugssektoren samt udvikling af bæredygtig energi.

Det fornyede fokus på Afrika hilses velkommen, men MS understreger, at de hidtidige erfaringer fra dansk erhvervs- og privatsektorbistand skal inddrages.

”MS understreger, at de hidtidige erfaringer fra dansk erhvervs- og privatsektorbistand skal inddrages.”

Erfaringerne fra de sidste 30 års privat- og erhvervssektorprogrammer er nemlig langt fra positive. Fra evalueringen af Danidas privatsektorprogram i Ghana lød det, at betydningen af programmet for samfundet som helhed var stort set ikke-eksisterende.

Fra evalueringen af privatsektorprogrammet i Mozambique lød det, at programmet slet ikke var relevant i en mozambiansk sammenhæng, idet privatsektorens barrierer

ikke blev adresseret. Endvidere var det uklart, hvordan programmet skulle kunne reducere fattigdom gennem økonomisk vækst, da dette formål slet ikke var tænkt ind i programmets design og aktiviteter.

Med andre ord har dansk privatsektorbistand skabt økonomisk vækst for de direkte involverede virksomheder, men ingen generel samfundsmæssig vækst - og fattigdomsorienteringen har været totalt tilsidesat.

”Erfaringerne fra de sidste 30 års privat- og erhvervssektorprogrammer er nemlig langt fra positive.”

Anbefalingen fra MS og andre lyder, at der skal fokuseres på at forbedre rammebetingelserne for erhvervslivet frem for direkte støtte til erhvervslivet; at fattigdomsorienteringen skal bibeholdes, og at den skal tænkes specifikt ind i alle initiativområder – særligt med fokus på landbrug, kvinder og unge.

Desuden må Danmark ikke flytte bistandsressourcer væk fra de sociale sektorer, som er helt nødvendige for at opnå 2015-målene, og Danmarks politik som angår internationale handelsaftaler, landbrugsstøtteordninger og handelshindringer for udviklingslandenes varer bør revideres.

Mens vi venter på ”Grøn Vækst”

Af Leif Bach Jørgensen, landbrugsfaglig medarbejder i Det Økologiske Råd

Dansk Landbrugs plan ”Ægte Grøn Vækst” går klart i den rigtige retning, men løsningerne er helt utilstrækkelige. Dansk Landbrug erkender i planen, at landbruget har ”en forpligtigelse til selv at pege på løsninger

ger til at sikre det danske vandmiljø, være med til at løse klimaproblemerne, medvirke til naturgenopretning og udvikle den økologiske produktion.” Det er nye toner.

Det Økologiske Råd hilser landbrugets nye tilgang velkommen – og bifalder ikke mindst, at Dansk Landbrug langt hen ad vejen har samme tilgang som Det Økologiske Råds plan ”Et bæredygtigt landbrug i 2020”.

Dansk Landbrug og Det Økologiske Råd er bl.a. enige om, at en plan på området skal dække målsætninger for både vandmiljø, klima og natur. Synergier herimellem udnyttes f.eks. ved udtagning af jord på miljøfølsomme arealer. Økologisk drift skal fremmes, og den nødvendige pleje af naturområder skal sikres.

”Dansk Landbrugs virkemidler er alt for svage i omfang.”

Hos Dansk Landbrug er de enige i, at frivillige aftaler ikke sikrer den nødvendige effekt, men Dansk Landbrugs virkemidler er alt for svage i omfang.

Også regeringen har bebudet en sammenlægning af vand-, natur- og klimaplaner i den ventede ”Grøn Vækst” plan.

Men spørgsmålet er, om den nye grønne profil er mere end ord, og om regeringen – modsat Dansk Landbrug og modsat regeringens egen indsats i Vandmiljøplan III – erkender omfanget af den nødvendige indsats? Og dernæst om de er parate til at overføre de nødvendige midler fra den direkte landbrugsstøtte til miljøstøtte under landdistriktmidlerne?

”Men spørgsmålet er, [...] om regeringen [...] erkender omfanget af den nødvendige indsats.”

Det Økologiske Råd mener, at den europæiske landbrugspolitik skal bevæge sig længere hen imod en landbrugsstøtte, der gives for tilvejebringelse af offentlige goder.

I Det Økologiske Råds plan overføres 20 % til miljøstøtte, og der er behov for yderligere godt 700 mio. kr. per år i national medfinansiering. Det er på niveau med Danmarks udgifter på området hidtil og en overkommelig pris for en plan, som vil have en markant effekt på klima, natur og vandmiljø.

Se mere på www.ecocouncil.dk

Nye toner om bæredygtig udvikling fra Undervisningsministeriet

Af Lars Myrthu-Nielsen, Øko-net

Der er nu, noget forsinket, endeligt kommet en dansk strategi for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling (UBU). Om end den på mange punkter er uambitiøs – og hverken indeholder en implementerings- eller en finansieringsplan – så er der nu en strategi.

Undervisningsministeriet viser større interesse for området end tidligere. Bl.a. ved lanceringen af strategien d. 4. marts, hvor Undervisningsminister Bertel Haarder sammen med Øko-net og kunstneren Jens Galschiøt, rejste en 15 meter høj balanceskulptur ”Grubleren” på Christians-

borg Slotsplads for at markere strategien og uddannelse for bæredygtig udvikling.

Der skal den stå de næste 10 måneder og koble uddannelse for bæredygtig udvikling sammen med klimatopmødet i slutningen af 2009.

”Undervisningsministeren møder dog stadig kritik for sin indsats.”

Undervisningsministeren møder dog stadig kritik for sin indsats. Ida Auken fra SF anklagede, efter lanceringen af strategien, regeringen for at være bagud og uambitiøs når det drejer sig som om at gennemføre

uddannelse for bæredygtig uddannelse i det danske uddannelsessystem.

Svaret fra Bertel Haarder var: *"Nej, for vi er ude på præcis det tidspunkt, hvor der er en folkelig forståelse for, at det er nødvendigt. Vi smeder, mens jernet er varmt, og jernet var ikke varmt for tre-fire år siden. Det er det nu".*

"Man må nu håbe, at den danske regering vil [...] styrke den nationale danske indsats omkring uddannelse for bæredygtig udvikling."

Desværre afspejler dette svar ikke det, der er nødvendigt omkring uddannelse for bæredygtig udvikling; nemlig at indsatsen skal ske for at skabe den nødvendige forståelse i befolkningen, og ikke når denne folkelige forståelse allerede er til stede.

På UNESCO's "World Conference on Education for Sustainable Development" i Bonn i Tyskland i starten af april, var Danmark repræsenteret af en departementschef, der til anledningen var udnævnt til viceundervisningsminister. I alt deltog 150 nationer på konferencen, der bl.a. resulterede i Bonn Deklarationen.

Man må nu håbe, at den danske regering vil bruge den nationale strategi, de internationale processer og klimatopmødet i København i år til at styrke den nationale danske indsats omkring uddannelse for bæredygtig udvikling.

For yderligere information se

www.ubu10.dk

www.balanceakten.dk

www.esd-world-conference-2009.org

Ny investeringsmulighed i u-lande

Af Henrik Platz, projektleder i Merkur

I samarbejde med Industrialiseringsfonden for Udviklingslande (IFU) har andelskassen Merkur etableret Merkur Udviklingslån A/S for at forbedre låneforholdene for små og mellemstore virksomheder i u-lande, der arbejder med bæredygtig produktion. For at komme i gang med udlånet, skal der tegnes aktier af private, organisationer og virksomheder for 7 mio. kr. inden sommerferien.

"En ny investeringsmulighed i u-lande er på vej [...]"

En ny investeringsmulighed i u-lande er på vej for såvel private investorer som for organisationer og erhvervsvirksomheder. Det nystiftede selskab Merkur Udviklingslån A/S udbyder nu for 7 mio. kr. aktier til salg, og kapitalen skal bruges til lån til små og mellemstore virksomheder og kooperativer i u-lande. Udlånsprojekterne skal være certificerede indenfor økologisk og biodynamisk jordbrug, fair trade eller

bæredygtig skovbrug for at kunne opnå et lån fra Merkur Udviklingslån.

Merkur Udviklingslån A/S er udviklet i et samarbejde mellem andelskassen Merkur og Industrialiseringsfonden for Udviklingslande (IFU). Både Merkur og IFU har mange års erfaring med finansiering af initiativer indenfor bæredygtighed og u-landsfinansiering. IFU tegner 50 % af aktiekapitalen på 15 mio. kr., mens den anden halvdel tegnes af Merkur Andelskasse og private investorer m.fl. Mindste tegningsløb er 5.000 kr., og alle kan deltage.

"[...] Merkur Udviklingslån A/S udbyder nu for 7 mio. kr. aktier til salg, og kapitalen skal bruges til lån til [...] virksomheder og kooperativer i u-lande."

For investorerne forventes afkastet at ligge i størrelsesordenen 5 – 6 % p.a., når låneporteføljen er opbygget. Den typiske lånestørrelse til initiativerne i syd vil ligge på

300.000 – 500.000 kr. Merkur Udviklingslån A/S er dermed det næste vigtige skridt efter mikrolån, som er blevet en udbredt mulighed i syd. Lånefonden understøtter nemlig de mikrolån initiativer, som har vokset sig større og har brug for mere kapital, end mikrofinansinstitutionerne kan yde.

Merkur Udviklingslån A/S er startet på opfordring fra en række danske udviklings-

organisationer, der i flere år har efterlyst bedre lånemuligheder for mindre virksomheder i u-lande. For at udnytte den danske u-landsekspertise er der tilknyttet en følgegruppe på 11 udviklingsorganisationer til Merkur Udviklingslån A/S.

Læs mere

www.merkurbank.dk/udviklingslaan

150 klima-NGOer til København den 12-15. maj

Af Peter With, klimaprojekt koordinator, 92-gruppen

92-gruppen afholder en international NGO-konference den 12-15. maj i København. På konferencen "Civil Society Towards COP15" vil NGOer koordinere og styrke fælles strategier for at nå en ambitiøs klimaaftale til klimatopmødet i december.

Uden pres fra civilsamfundet over hele kloden får vi ikke en ambitiøs klimaaftale ved COP15-topmødet i København til december. NGOerne spiller en afgørende rolle for at oplyse og mobilisere befolkningerne og for at lægge pres på politikere og regeringer gennem offentlig debat, oplysning og fortalervirksomhed.

"Uden pres fra civilsamfundet over hele kloden får vi ikke en ambitiøs klimaaftale ved COP15-topmødet [...]"

Når 92-gruppen til maj samler ca. 150 NGOer fra mange forskellige lande, er formålet navnligt at koordinere og styrke NGOernes politiske lobbyarbejde i klimaforhandlingerne og at sende et markant budskab til verdensoffentligheden om, at det er på klimatopmødet i København, der skal handles, hvis vi skal undgå en global klimakatastrofe.

Konferencen planlægges af 92-gruppen i samarbejde med det internationale NGO-netværk Climate Action Netværk (CAN). Målgruppen er NGO-eksperter fra nord og syd, der følger de internationale klimaforhandlinger.

Der vil blive afholdt workshops om emner som klimatilpasning, teknologi-samarbejde, finansiering og udledningsreduktioner. Strategier og politiske forslag fra de forskellige workshops skal føde ind i de videre klimaforhandlinger frem til København-topmødet.

På konferencens sidste dag afholdes et offentligt møde med dialog mellem NGOer og regeringsrepræsentanter om klimaudfordringen.

Flere oplysninger om "Civil Society Towards COP15" findes på hjemmesiden www.cso2cop15.dk.

Når program og tilmelding til det offentlige møde den 15. maj er klart, vil det også findes her.

ARRANGEMENTER

Den 21. april
Kl. 15.30-17.30
Trekanten, Kalvebod Brygge 45 København.

Klimakommissionen, energiplaner, grøn teknologi

Prof. Kathrine Richardson, Københavns Universitet, formand for Klimakommissionen: Klimatruslen og Klimakommissionens arbejde.
Hans Henrik Lindbo, EA-energianalyse: Vi *kan* opfylde de krævede klimamål – alternative danske energiplaner og fremme af grøn teknologi.
Arr: Det Økologiske Råd, IDA/SGT. Tilmelding til IDA, tlf. 33 13 48 48 eller på www.ida.dk, arr.nr. 91205. Gratis adgang.
Se www.ecocouncil.dk

Den 29. april 2009
Kl. 17-19
Fælledvej 12
2200 København N.

Hvordan rammer finanskrisen u-landene?

Kom til debatmøde om hvordan finanskrisen påvirke u-landene og deres situation. Debattører: Knud Vilby, journalist og forfatter, Bjarke Møller, chefredaktør, Mandag Morgen og Kirsten Hjørnholm Sørensen, MS ordstyrer.
Debatmødet er åbent for alle interesserede, og tilmelding er ikke nødvendigt.
Kontaktperson: Nils Brøgger Jakobsen
nbj@ms.dk, tlf.: 61100304. Betaling: Gratis
Mere info på www.ms.dk/frivillig

Den 3. maj 2009
Kl. 11.00-14.00
Fælledvej 12, 2200 København N.

Mellemfolkeligt Samvirkes Landsindsamling: Giv jord til mor

På Mellemfolkeligt Samvirkes landsindsamling søndag 3. maj har du mulighed for at være med til at sikre fattige kvinder adgang og ret til jord og dermed adgang til mad. Du kan melde dig som indsamlingsleder eller indsamler på www.ms.dk/landsindsamling
Kontaktperson: Hans Jørgen Knudsen og Tanja Blicher
landsindsamling@ms.dk, tlf.: 33710001

Den 6. maj 2009
Kl. 17.00-19.00
Mellemfolkeligt Samvirke
Fælledvej 12, 2200 København N.
opgang B, Auditoriet 1. sal.

Debatmøde: hvorfor koloniserede Afrika ikke Europa?

Hvilke historiske, geografiske og kulturelle faktorer har været afgørende for, hvorfor verden har udviklet sig som den har?
Debattører: Peter Bang, lektor i historie, Jan Pedersen, lektor i historie og Nils Brøgger Jakobsen, MS. Debatmødet er åbent for alle interesserede, og tilmelding er ikke nødvendigt.
Kontaktperson: Nils Brøgger Jakobsen, nbj@ms.dk, tlf.: 61100304
Betaling: Gratis. Mere info på www.ms.dk/frivillig

Den 11. maj
Kl. 13.00-17.10
Trekanten, Kalvebod Brygge 45
København

Air pollution, CO₂ and traffic in Denmark and EU

Presentations from Bruxelles, Berlin and Denmark
See: www.ecocouncil.dk

Den 11. maj
Kl. 17-18
Mellemfolkeligt Samvirke
Fælledvej 12
2200 København N
Opgang B, Auditoriet 1. sal.

Trafficking og Korruption

Kom til et spændende møde om sammenhængen mellem korruption og menneskehandel fra den 3. Verden.
Debattører: Michelle Midwater, Hope Now, Christine Jøker Nielsen, Transparency International, Maria Justiniano, MS ordstyrer, m.fl.
Debatmødet er åbent for alle og tilmelding er ikke nødvendig.
Kontaktperson: Nils Brøgger Jakobsen, nbj@ms.dk, tlf.: 61100304
Betaling: Gratis. Mere info på www.ms.dk/frivillig

Den 28. maj
Kl. 17.00-19.00
Mellemfolkeligt Samvirke
Fælledvej 12
2200 København N
Opgang B, Auditoriet 1. sal.

Debatmøde om vestredrejningen i Latinamerika

I en række latinamerikanske lande er venstreorienterede regeringer kommet til magten ved demokratiske valg. Hvad er baggrunden for denne venstredrejning? Hvad er karakteren af den? Hvilke muligheder rummer den i forhold til udvikling og demokrati?
Debattører: Jørgen Laurvig, journalist på DR, Jens Lohmann, freelancejournalist og Frans Mikael Jansen, generalsekretær for Mellemfolkeligt Samvirke.
Debatmødet er åbent, og tilmelding er ikke nødvendig. Arrangementet er gratis.
Kontaktperson: Nils Brøgger Jakobsen nbj@ms.dk, tlf.: 61100304

2. tirsdag i måneden
kl. 17.00-19.00
Hvor: En cafe i København
(Se: www.greendrinks.org)

Green Drinks København

I over 300 byer verden over mødes folk med interesse for miljø til en månedlig uformel komsammen kaldet Green Drinks. Hensigten er at skabe netværk på tværs af NGO'er, industri, universiteter og andre med interesse for miljø, bæredygtighed og CSR. Mange mennesker har på denne måde udvekslet erfaringer, fundet jobs, skabt netværk, m.v.
Pris: Gratis, men tilmelding modtages gerne: greendrinks.cph@gmail.com
Yderligere oplysninger: Kontakt Anders Knudsen: 2239 0103

Øko-kalenderen på Øko-info

Nyt om grønne og økologiske arrangementer fra hele landet på:
www.eco-info.dk

Redaktion

Dette nummer af nyhedsbrevet er redigeret af Troels Dam Christensen, 92-gruppen, Johanne Floris og Lisbeth Schlottmann Larsen, WWF Verdensnaturfonden

Tidligere numre kan ses på www.92grp.dk
Ønsker du at til- eller afmelde nyhedsbrevet, send en mail til: 92-gruppens_nyhedsbrev@wwf.dk

92-gruppen

c/o Care Danmark
Nørrebrogade 68 B
2200 København N
T 35 24 50 90
E 92grp@92grp.dk